

Věc C-650/23 [Hembesler]ⁱ

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

31. října 2023

Předkládající soud:

Landesgericht Korneuburg (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

22. srpna 2023

Navrhovatelka v odvolacím řízení (žalovaná v řízení v prvním stupni):

E EAD

Odpůrce v odvolacím řízení (žalobce v řízení v prvním stupni):

DW

RAKOUSKÁ REPUBLIKA

LANDESGERICHT KORNEUBURG (zemský soud v Korneuburgu, Rakousko)

USNESENÍ

Landesgericht Korneuburg (zemský soud v Korneuburgu) jakožto odvolací soud [omissis] ve věci strany žalující **D***** W******* [omissis] proti straně žalované **E***** EAD** [omissis] o zaplacení částky **400 eur** [omissis] v řízení o odvolání strany žalované proti rozsudku Bezirksgericht Schwechat (Okresní soud ve Schwechatu, Rakousko) ze dne 27. března 2023, 1 C 253/20x-48, v neveřejném zasedání vydal usnesení tohoto znění:

[I] Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě článku 267 SFEU předkládá následující předběžná otázka k rozhodnutí o předběžné otázce:

„Musí být čl. 7 odst. 1, čl. 4 odst. 3 a čl. 2 písm. j) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, vykládány v tom smyslu, že provozující letecký dopravce je povinen cestujícímu poskytnout náhradu, pokud má cestující v rámci souborných služeb pro cesty rezervaci zpátečního letu potvrzenou provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy; tento provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy cestujícímu den před plánovaným letem (zpět) oznámil, že došlo ke změně letového plánu spočívající v záměně čísla letu, času letu a cílového místa určení; cestující se proto nepřihlásil k nástupu na palubu původně rezervovaného letu za podmínek stanovených v čl. 3 odst. 2 nařízení; původně rezervovaný let je však skutečně proveden podle plánu; a letecký dopravce by cestujícího rovněž přepravil, pokud by se přihlásil k nástupu na palubu za podmínek stanovených v čl. 3 odst. 2 nařízení?“

II. Řízení se přerušuje až do doručení rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce.

ODŮVODNĚNÍ:

Skutkový stav:

Žalobce si u provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, společnosti T***** GmbH, rezervoval souborné služby pro cesty, které mimo jiné zahrnovaly let (zpět) z Heraklionu (HER, Řecko) do Lince (LNZ, Rakousko). Poskytovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy cestujícímu předal doklad potvrzující rezervaci na let (zpět) BUC 8739/H6 8739 z Heraklionu do Lince, který dne 29. září 2019 měla s časem odletu v 18:00 hodin a časem příletu ve 20:00 hodin uskutečnit žalovaná.

Dne 28. září 2019 cestující od provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy obdržel oznámení, že došlo ke změně letového plánu letu zpět a odlet z Heraklionu se neuskuteční tak, jak bylo uvedeno v cestovních dokladech, nýbrž namísto toho letem A3 7327, odlet dne 29. září 2019 ve 23:30 hodin, s cílovým místem určení Vídeň-Schwechat (VIE; Rakousko). Nic nenásvědčuje tomu, že toto oznámení bylo způsobeno jakýmkoli jednáním provozujícího leteckého dopravce.

Žalovaná je charterový dopravce a jako takový sám neprovádí rezervace letů; je členem IATA. Přibližně 24 hodin před odletem obdržela seznam cestujících obsahující jména a příjmení všech cestujících, kteří měli být přepraveni; další kontaktní údaje jí provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy neposkytl. Jméno žalobce na tomto seznamu nebylo uvedeno. Žalovaná let BUC 8739/H6 8739 dne 29. září 2019 v podstatě uskutečnila podle plánu.

Vzhledem k oznámení poskytovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy ze dne 28. září 2019 se cestující následujícího dne nepřihlásil k přepravě

letem BUC 8739/H6 8739. Pokud by se včas dostavil k nástupu do letadla a předložil důkaz o své rezervaci, žalovaná by jej i tak přepravila předmětným letem.

Letová vzdálenost mezi Heraklionem a Lincem činí více než 1500 km, avšak ne více než 3500 km.

Původní řízení:

Žalobce se – na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004 (dále jen „nařízení o právech cestujících v letecké dopravě“) – domáhal přiznání náhrady ve výši 400 eur spolu s úroky, a uvedl – v rozsahu, v jakém je to ještě relevantní v odvolacím řízení – toto: Změny provedené cestovní kanceláří je třeba přičíst provozujícímu leteckému dopravci. Pokud je cestovní kancelář oprávněna vystavit jménem žalované letenku, nemůže tomu být jinak ani v případě veškerých následných změn rezervace. Pokud je cestující informován o tom, že mu byla rezervace převedena z jednoho letu na jiný, nelze mu vytýkat, že se nedostavil k přepážce pro registraci k přepravě původně rezervovaným letem. Nástup na palubu mu byl proti jeho vůli odepřen již předcházející změnou rezervace. V konečném důsledku se tedy jedná o odepření nástupu na palubu, za které je třeba poskytnout náhradu.

Žalovaná žalobu zpochybnila, navrhla její zamítnutí a – opět v rozsahu, v jakém je to ještě relevantní v odvolacím řízení – namítla, že předmětný let byl v zásadě proveden v souladu s plánem. Ke změně rezervace žalobce ze strany cestovní kanceláře došlo bez konzultace s ní. Tato změna rezervace nezakládá „odepření nástupu na palubu“ přičitatelné leteckému dopravci. Vzhledem k tomu, že se žalobce včas nepřihlásil k přepravě, nemůže se dovolávat ani nároku na náhradu. I po změně rezervace ještě měl potvrzenou rezervaci na původní let a v případě, že by se včas přihlásil k nástupu na palubu, by byl přepraven.

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně žalované uložil povinnost zaplatit částku 400 eur spolu s úroky, jakož i nahradit žalobci náklady řízení. Skutkový stav – zčásti nesporný a zčásti zjištěný v podobě, kterou podle vnitrostátních procesních předpisů [§ 501 odst. 1 rakouského Zivilprozessordnung (občanský soudní řád)] nelze napadnout – jenž byl v podstatných ohledech popsán v úvodu, soud z právního hlediska stručně řečeno posoudil v tom smyslu, že je irelevantní, zda změnu rezervace provedl letecký dopravce, nebo cestovní kancelář. Změnu rezervace je podle něj třeba přičíst žalovanému leteckému dopravci a posoudit ji jako odepření nástupu na palubu. Vzhledem k tomu, že žalobce byl cestovní kanceláří informován o „změněných časech odletu a příletu“ (ve skutečnosti o převedení rezervace na jiný let) a žalovaná musí být srozuměna s tím, že se tyto změny týkající se daného letu přičítají jí, nemá skutečnost, že se žalobce včas nepřihlásil k přepravě, nepříznivý dopad na nárok, kterého se žalobce dovolává na základě odepření nástupu na palubu. Žalovaná netvrdila, že existovaly přiměřené důvody pro odepření nástupu na palubu ve smyslu čl. 2 písm. j) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Vzhledem k tomu, že žalobce měl potvrzenou

rezervaci na předmětný let, nelze po něm požadovat, aby se včas přihlásil k přepravě (s ohledem na oznámení o „změně času odletu a příletu“), a tudíž mu byl proti jeho vůli odepřen nástup na palubu, a vzhledem k tomu, že neexistovaly ani přiměřené důvody pro odepření nástupu na palubu, jedná se o případ odepření nástupu na palubu podle čl. 4 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. V této souvislosti není relevantní, zda je žalovaná v přímém smluvním vztahu se žalobcem nebo zda může ovlivnit seznam cestujících, respektive samostatně měnit cestujícím rezervace nebo vystavovat letenky, protože žalovaná může požadovat náhradu škody od jiných osob, a to i třetích osob, zejména od dané cestovní kanceláře.

Proti tomuto rozsudku směřuje **odvolání** žalované, které podala na základě odvolacího důvodu spočívajícího v nesprávném právním posouzení a kterým se domáhá, aby byl napadený rozsudek změněn v tom smyslu, že se žaloba zamítá; kromě toho žalovaná v souvislosti s otázkou přičtení změny rezervace, kterou provedla cestovní kancelář, leteckému dopravci jakožto „odepření nástupu na palubu“, navrhuje, aby byly Soudnímu dvoru Evropské unie předloženy podrobně formulované předběžné otázky. V podstatě argumentuje tím, že ani nejsou naplněny znaky skutkové podstaty odepření nástupu na palubu a že jí změna rezervace provedená cestovní kancelář není přičitatelná.

Žalobce navrhuje, aby odvolání nebylo vyhověno.

Landesgericht Korneuburg (zemský soud v Korneuburgu) je jakožto odvolací soud příslušný, aby o nároku žalobce rozhodl ve druhém a posledním stupni.

K předběžné otázce:

Žalobce svůj nárok (v zásadě) výslovně opírá o „odepření nástupu na palubu“ podle čl. 4 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Podle legální definice uvedené v čl. 2 písm. j) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě se pojmem „odepření nástupu na palubu“ rozumí odmítnutí přepravit cestující daným letem, přestože se přihlásili k nástupu na palubu za podmínek stanovených v čl. 3 odst. 2 nařízení, s výjimkou případu, kdy zde jsou přiměřené důvody odepřít jim nástup na palubu, například zdravotní důvody, důvody bezpečnosti nebo ochrany nebo nedostatečné cestovní doklady. Pojem „odepření nástupu na palubu“ se přitom týká nejen odepření nástupu na palubu, které bylo způsobeno překročením kapacity letu v důsledku nadměrného počtu rezervací, nýbrž i odepření nástupu na palubu z jiných důvodů (rozsudek Soudního dvora C-22/11).

Skutková podstata „odepření nástupu na palubu“ tedy zahrnuje tyto čtyři znaky, které musí být naplněny kumulativně:

- odepření nástupu na palubu proti vůli cestujícího,
- existence potvrzené rezervace na daný let,

- včasné přihlášení se k přepravě a
- neexistence přiměřených důvodů pro odepření nástupu na palubu [*omissis*].

Nastane-li případ „odepření nástupu na palubu“, je provozující letecký dopravce povinen cestující odškodnit v souladu s článkem 7 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě (čl. 4 odst. 3 nařízení).

Odvolací soud v ustálené judikatuře zastává názor, že podmínku včasného přihlášení se k přepravě lze pominout a že znaky neposkytnutí služby formou odepření nástupu na palubu jsou (při splnění ostatních podmínek vzniku nároku spočívajících v potvrzené rezervaci a neexistenci přiměřených důvodů pro odepření nástupu na palubu) naplněny již tehdy, pokud cestujícímu bylo už dříve – ať pravdivě, či nikoli – oznámeno, že nebude přepraven rezervovaným letem nebo že se tento let vůbec neuskuteční [„očekávané odepření nástupu na palubu“; Landesgericht Korneuburg (zemský soud v Korneuburgu), sp. zn. 22 R 332/21 k; 22 R 118/22s; 22 R 120/23m; 22 R 343/21 b; RIS-Justiz RK00000040 [*omissis*]]. Dostavení se cestujícího k letu, o němž mu již předtím bylo oznámeno, že jím nebude přepraven, by na jednu stranu bylo formálním aktem zbaveným svého smyslu, na druhou stranu dostavení se cestujícího (*zřejmě je míněno* k původnímu letu zakládajícímu nárok) v případě změny rezervace podle čl. 3 odst. 2 písm. b) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě právě není podmínkou použití nařízení o právech cestujících v letecké dopravě [viz rozhodnutí Amtsgericht Bremen (okresní soud v Brémách, Německo), 18 C 73/10 [*omissis*]].

Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozhodnutí ve spojených věcech C-146/20, C-188/20, C-196/20 a C-270/20 rozhodl, že čl. 3 odst. 2 písm. a) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě musí být vykládán v tom smyslu, že cestující má „potvrzenou rezervaci“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy předá tomuto cestujícímu, se kterým uzavřel smluvní vztah, „jiný důkaz“ ve smyslu čl. 2 písm. g) tohoto nařízení, kterým byla uvedenému cestujícímu přislíbena přeprava určitým letem, který je individualizován místem odletu a příletu, časem odletu a příletu, jakož i číslem letu, a to i v případě, že tento provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy neobdržel od dotyčného leteckého dopravce potvrzení o času odletu a příletu tohoto letu. Za účelem odůvodnění Soudní dvůr mimo jiné poukazuje na skutečnost, že vícero ustanovení nařízení o cestujících v letecké dopravě neodlišuje provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy a leteckého dopravce. Bylo by rovněž v rozporu s cílem spočívajícím v zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících v letecké dopravě, zakotveným v bodě 1 odůvodnění téhož nařízení, učinit závěr, že rezervace může být potvrzena pouze leteckým dopravcem, a klást tak na cestujícího povinnost ověřit informace poskytnuté provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy. Cílem nařízení je totiž zajistit, aby riziko, že provozovatelé souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy poskytnou cestujícím nesprávné informace v rámci jejich vymezených činností, převzal letecký dopravce. V tomto kontextu se cestující neúčastní vztahů mezi leteckým dopravcem a provozovatelem souborných služeb

pro cesty, pobyty a zájezdy a nelze po něm požadovat, aby si v tomto ohledu opatřil informace (rozsudek Soudního dvora C-146/20, C-188/20, C-196/20 a C-270/20, bod 47 a násl.).

V projednávaném případě vyvstává otázka mezi přičitatelnosti prohlášení provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy leteckému dopravci. Není-li – na rozdíl od řízení ve věcech, které Soudní dvůr projednal jako věci C-188/20 a C-196/20 – třeba posoudit vystavení důkazu o rezervaci ze strany provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, nýbrž provedení „očekávaného odepření nástupu na palubu“, není vztah k čl. 2 písm. g) nařízení hned zřejmý.

Podle odvolacího soudu stejné úvahy, jako jsou úvahy uvedené v bodě 47 a násl. rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 21. prosince 2021 (C-146/20, C-188/20, C-196/20 a C-270/20), hovoří ve prospěch toho, aby letecký dopravce za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci, nesl odpovědnost za jednání a prohlášení provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, a to i v případě, že letecký dopravce byl s to prokázat, že by cestujícího – pokud by se včas přihlásil k přepravě – přepravil i tak.

Obdobně koncipovaná otázka již byla předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Landgericht Düsseldorf (zemský soud v Düsseldorfu, Německo) ze dne 20. července 2020 (věc vedená u Soudního dvora jako věc C-365/20). Otázka položená v uvedené věci, zda se jedná se o odepření nástupu na palubu ve smyslu čl. 4 odst. 3 a čl. 2 písm. j) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě, jestliže provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy provedl pro cestující v letecké dopravě, kteří s ním uzavřeli smlouvu o souborných službách pro cesty, několik dní před plánovaným časem odletu změnu rezervace na jiný let, poté, co jim tento provozovatel předtím závazným způsobem potvrdil let, který je individualizován místem odletu a příletu, časem odletu a příletu a číslem letu, však zůstala nezodpovězena, protože daná věc byla vyškrtána z rejstříku. Landgericht Düsseldorf (zemský soud v Düsseldorfu) již v uvedené žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce správně považoval za sporné, zda takové odepření nástupu na palubu představuje i změna rezervace provedená cestovní kanceláří, u které si cestující rezervoval souborné služby pro cesty, a nikoli leteckou společností. Na vysvětlenou uvedl, že proti tomuto výkladu by mohla hovořit skutečnost, že provozující letecký dopravce na změnu rezervace provedenou provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy popřípadě nemůže mít žádný vliv (například pokud tento provozovatel změnu rezervace provádí proto, že musí přepravit větší počet cestujících využívajících souborné služby pro cesty, než kolik míst rezervoval u dopravce). Tato skutečnost může hovořit proti tomu, aby byl letecký dopravce považován za odpovědného za jednání provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, který nepodléhá jeho pokynům. Na druhou stranu cestující využívající souborné služby v případě převedení na jiný let (změny rezervace) často nebude moci ověřit, kdo k dané změně skutečně zavedl podnět, pokud mu to nebude sděleno, nýbrž pouze obdrží oznámení, že má dojít k převedení na jiný let. To by mohlo hovořit ve

prospěch toho, aby se k převedení na jiný let provedenému třetími osobami, jako například provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, nepřístupovalo jinak než k převedením na jiný let provedeným samotným leteckým dopravcem. Konečně má letecká společnost podle článku 13 nařízení možnost požadovat po provozovateli souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy náhradu škody podle vnitrostátního práva.

Odpověď na předběžnou otázku je pro odvolací soud nezbytná k tomu, aby mohl s konečnou platností rozhodnout o odvolání. V případě kladné odpovědi Soudního dvora na předběžnou otázku žalobci vznikl nárok na náhradu, a odvolání žalované by nebylo možno vyhovět. Naproti tomu, pokud Soudní dvůr na předběžnou otázku odpoví záporně, pak žalobci daný nárok nevznikl, a je tedy třeba vyhovět odvolání žalované a změnit rozsudek soudu prvního stupně v tom smyslu, že se žaloba zamítá.

[omissis].

Landesgericht Korneuburg (zemský soud v Korneuburgu), oddělení 22

Korneuburg, dne 22. srpna 2023

[omissis]

PRACOVNÍ DOKUMENT